

**ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ,
ПОВ'ЯЗАНОЇ ІЗ ВИДОБУВАННЯМ БУРШТИНУ В УКРАЇНІ**

В умовах сьогодення питання видобування бурштину на території України стало особливо актуальним. Необхідність правового регулювання здійснення цієї діяльності знаходиться на стику «за» і «проти». Щорічно видобувають 4 т., проте це лише тих, які є законними оскільки на їх розробку було надано дозвіл.

Постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.1994 № 827 бурштин віднесено до корисних копалин загальнодержавного значення, що спричинило подальшу необхідність його правового регулювання.

Бурштин згідно з Інструкцією із застосування Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр є збірним терміном, що об'єднує різновиди викопних смол, придатних для використання в ювелірно-виробній, хімічній, фармацевтичній та інших галузях виробництва [1, с. 10].

Бурштинові розсипи входять до складу двох (Балтійсько-Дніпровської і Карпатської) палеофлористичних субпровінцій єдиної Балтійсько-Чорноморської бурштинової провінції. У межах української частини Балтійсько-Дніпровської субпровінції виділено сім бурштиноносних районів: Володимирецький, Вільно-Бродецький, Маневицький, Клесівський, Пержансько-Овруцький, Барашівський, Києво-Придніпровський. Площа продуктивної глауконікварцової формації цих районів складає близько 10 тис. км з прогнозними ресурсами бурштину понад 100 тис. т [2].

Відповідно до Стратегії сталого розвитку України 2020, сталий розвиток передбачає стійке зростання економіки екологічно невиснажливим способом з одночасним підвищенням стандартів життя. Сталий розвиток означає економічну стабільність у гармонії з соціальним благополуччям та екологічною безпекою, що є надзвичайно актуальним для бурштиноносних регіонів, адже саме їх соціально-економічні проблеми (безробіття, правовий нігілізм, відсутність програм розвитку, націлених на розвиток інфраструктури, підвищення рівня життя місцевого населення, відновлення порушених незаконним видобутком ділянок) є головною причиною розквіту незаконного видобутку бурштину.

Зокрема, 26 грудня 2014 року було розроблено проект закону «Про видобування та реалізацію бурштину» № 1351-1, що потребує доопрацювання і глибокого вивчення. Запропонований законопроект не дав

змоги розв'язати основну проблему легалізації, а саме не відповідав принципу системності у регулюванні суспільних відносин, який має покладатися в основу будь-якого нормативно-правового акту, запроваджував монополізм у сфері видобування бурштину, досить суттєво корегувався правовий режим поводження з бурштином як корисною копалиною загальнодержавного значення у порівнянні з іншими корисними копалинами такого значення. Роль держави щодо видобутку бурштину за проектом зводилась до надання за запитом спеціалізованого комунального підприємства певної інформації та спеціального користування бурштиноносними надрами, зачіпав предмети регулювання інших законів України, але не передбачав внесення змін до них.

Безумовно Законопроект мав риси нормативно-правового регулювання зазначеної діяльності, але по факту мав і значну кількість упущень у практичній діяльності, зокрема складну систему отримання дозволів на видобуток бурштину, порушення принципу рівності усіх громадян, зловживання статусом місцевого жителя, нагальна потреба створення відповідних пунктів прийняття бурштину на місцях. Зокрема у Волинській та Житомирській областях аналогічна ситуація, де рівень екологічного стану суттєво погіршився, а саме у порушенні цілісності геологічних пластів, збідненні бурштиноносних надр, порушенні гідрогеологічних умов на прилеглих територіях, знищенні трав'яного покриву і родючого шару ґрунту, незаконному вирубуванні дерев і порушенні їхньої кореневої системи, зміні болотних біоценозів.

На думку автора, необхідним є розробка певної стратегії, яка б передбачала: контроль геологорозвідувальних робіт щодо покладів бурштину, встановлення податку на старательський видобуток на непромислових ділянках, проведення рекультивації всіх порушених земель, а також впровадження суворих покарань у випадку порушення Закону.

З урахуванням вищевикладеного, є необхідним вирішити проблему щодо незаконного видобування бурштину, удосконалити нормативно-правову базу, усунути недоліки. Перш за все Верховна Рада України має прийняти відповідний Закон, який дозволить ефективно і з мінімальною шкодою для екології здійснювати добування цього дорогоцінного каменю. Результатом усього буде сприяння покращення стану навколишнього природного середовища та найближчий супротив цих викликів сьогодення.

Список використаних джерел

1. Соляник Є.А. Бурштин покривних відкладів Українського Полісся: Автореф. дис... канд. геол. наук: 04.00.01 / Є.А. Соляник ; НАН України. Ін-т геол. наук. – К., 2002. – 21 с.

2. Про затвердження Інструкції із застосування Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр до родовищ бурштину: Наказ Державної комісії України по запасах корисних копалин від 10 лютого 2003 р. № 29 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0155-03>.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Караханян К.М.